

OM radio- och TV-kritiken

Våra monopolmassmedias objektivitet ifrågasätts som bekant ibland — och kanske med rätta. Personligen tycker jag det är viktigt att betona hur magert underlag för saklig kritik mot radio och TV i detta avseende som vi i själva verket har. För enskilda personer torde det i praktiken vara omöjligt att enbart genom att lyssna på radio

hävdade att OBS ensidigt gynnat talesmän för den nya vänstern bemöttes kritiken inte utan framgång. Orsaken var dels att Origo till den nya vänsterns företrädare tycktes föra ett stort antal personer som politiskt återfinns i helt andra läger, dels att tidskriften inte närmare preciserat vilka åsiktsyttringar som inte uppmärksammats i OBS och vilka debattörer som utestängts.

Rolf Norberg

eller titta på TV skapa sig en totalbild av programverksamheten, och någon systematisk programbedömning förekommer inte vare sig i pressen eller vid t. ex. de statsvetenskapliga institutionerna.

Inte ens om man inskränker granskningen till en enstaka programtyp undgår man svårigheterna. Tidskriften Origo, som det senaste året ägnat radions kulturmagasin OBS sin särskilda uppmärksamhet, är ett värt exempel på den saken. När tidskriften i våras

När Origo nu i sitt senaste nummer söker konkretisera kritiken genom att ange ett antal debattskrifter, tidskrifter och debattörer som blivit förbisedda lyckas man inte stort bättre. Visserligen hävdar tidskriften att av 84 skrifter i ämnet statskunskap och politik endast tio skulle ha presenterats av OBS, nämligen nio "ny-vänster" och en "gamal-vänster". Men eftersom granskningen av OBS omfattar åttamånadersperioden oktober 1966—maj 1967, medan man räknat boktitlar i Svensk bokförteckning för hela året 1966 och första kvartalet 1967, blir resultatet klart missvisande.

Även om det rätt överensstämelse mellan undersökningsperioderna är det tveksamt om man med denna metod kan uppnå några tillförlitliga resultat. Tidskriften nämner tio böcker som behandlats av OBS, men inte de övriga. Den som går till bokförteckningen finner att

ett stort antal — ca 35 — är omtryck, läroböcker eller officiella tryck och statliga utredningar av begränsat intresse för radions kulturmagasinet. Återstår ett 40-tal böcker — varav ca 10 med klar vänsterinriktning utöver de av Origo nämnda — men flertalet vetenskapliga arbeten och pocketböcker av handbokscharakter. Kanske ett dusin titlar skulle ha försvarat sin plats i OBS. Vilka av dessa som förekommit i programmet under de tre första kvartalen 1966 eller i andra radioinslag vet vi inte med hjälp av tidskriftens material.

Origos undersökning blir därför intressant endast som illustration till svårigheterna att sakligt och vederhäftigt bedöma programpolitiken utan tillgång till ett mycket omfattande utredningsmaterial.

Inför den kritik som framförts från Origo och också från annat håll har Sveriges Radio iakttagit tystnad (frånsett ett inlägg i programtidningen). Det ligger nära till hands att man tolkar denna tystnad som räddhågad — att den ansvariga programledningen är medveten om att även om Origos undersökning är dåligt underbyggd så

har tidskriften i stort sett rätt i sak. Men enligt vad som upplysts får obenägenheten att gå i svaromål inte tolkas på det sättet — nej, inom radio och TV har man nu en gång den principen att inte använda det egna programmet som plattform om man blir angripen. Den debatten bör föras på neutral mark, anses det, t. ex. i Rösterna i Radio!

Det vore naturligtvis fel om alltför många inslag i radio och TV skulle bestå av försvarstal för medarbetare som kritiserats; så långt är principen riktig. Men vägran att gå i svaromål i det medium som utsatts för kritik är å andra sidan en absurd ståndpunkt — ingenting hindrar väl att det avsätts ett program då och då åt att verkligen diskutera programpolitiken, ge plats för kritik men även gå i svaromål.

Tigande lär vara en diplomatisk dygd — debatt en demokratisk. Den nuvarande OBS-redaktören Herbert Söderström uppges ha erfarenhet av hur svårt det är att debattera om motståndaren tiger. Kan han inte utverka tillstånd från högre ort att göra OBS till ett debattforum, där man också vågar försvara sina produkter — om man kan.